

POŁOŻENIE REGIONU

Województwo lubelskie jest jednym z najdynamiczniej rozwijających się regionów Polski Wschodniej. Sąsiaduje z Białorusią oraz Ukrainą, a jego wschodnia granica stanowi równocześnie wschodnią granicę Unii Europejskiej. Obszar województwa zajmuje powierzchnię 25 122 km², dzięki czemu jest trzecim co do wielkości regionem Polski i obejmuje ok. 8% powierzchni całego kraju.

LUDNOŚĆ

W województwie lubelskim mieszka ponad 2,15 mln osób, spośród których 15,9% stanowią mieszkańcy stolicy województwa – Lublina.

INFRASTRUKTURA

Dostępność komunikacyjna województwa lubelskiego poprawia się z roku na rok. W latach 2012-2013 długość dróg ekspresowych zwiększyła się prawie 4-krotnie. Lublin posiada bezpośrednie połączenia kolejowe z niemal wszystkimi regionami kraju. Ponadto na terenie województwa znajduje się terminal kolejowy w Małaszewiczach, pełniący funkcję portu przeładunkowego o międzynarodowym znaczeniu (w terminalu dokonuje się przeładunku towarów z taboru szerokotorowego na tabor normalnotorowy). W położonym nieopodal Koroszczynie zlokalizowany jest terminal samochodowy, zapewniający wysoką przepustowość przejścia granicznego z Białorusią w Kukurykach.

Pod koniec 2012 roku oddano do użytku Port Lotniczy Lublin-Świdnik. Lotnisko obsługuje obecnie połączenia do

Belgii, Wielkiej Brytanii, Irlandii, Niemiec, Szwecji oraz Norwegii. Ruch pasażerski w roku 2014 wyniósł blisko 190 000 osób.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Obszar województwa lubelskiego cechuje się szczególnymi walorami środowiskowymi, na które składają się między innymi czystość powietrza i wód, bogactwo terenów cennych przyrodniczo, wspaniałe krajobrazy i urozmaicona rzeźba terenu. Jakość wód gruntowych na terenie województwa należy do najwyższych w Polsce. Niewątpliwym atutem regionu jest największe w Polsce nasłonecznienie, sprzyjające szeroko rozumianej produkcji rolnej, jak również pozyskiwaniu energii słonecznej. Surowce naturalne występujące na terenie województwa lubelskiego to przede wszystkim węgiel kamienny wydobywany w KWK Bogdanka oraz niewielkie złoża ropy naftowej, gazu ziemnego, margli i wapieni. Lubelszczyzna jest również jednym z obszarów występowania największych zasobów gazu łupkowego w Polsce (trwają prace nad precyzyjnym określeniem zasobności złóż).

Dzięki swojemu położeniu i sprzyjającym uwarunkowaniom geograficzno-przyrodniczym Lubelszczyzna posiada wysoki potencjał z punktu widzenia produkcji biopaliw czy rozwoju ekoenergii (m.in. wysoki poziom nasłonecznienia).

Region corocznie zwiększa udział energii ze źródeł odnawialnych w ogólnej produkcji energii. W latach 2012-2013 odnotował w tym zakresie najwyższy wzrost spośród wszystkich województw.

GOSPODARKA REGIONU

Gospodarkę województwa lubelskiego charakteryzują przede wszystkim szybki wzrost i korzystne zmiany w strukturze podmiotów gospodarczych, instytucji otoczenia biznesu czy w zakresie innowacji.

KLUCZOWE BRANŻE

Dynamiczny rozwój gospodarczy województwo lubelskie zawdzięcza m.in. inwestycjom w kluczowych dla regionu branżach, do których zaliczają się przemysł maszynowy, motoryzacyjny, lotniczy, BPO, IT oraz przemysł spożywczy z ukierunkowaniem na inwestycje w rozwój technologii przetwórstwa oraz biotechnologię w sektorze spożywczym. Branże te posiadają w regionie silne zaplecze rozwojowe, oparte na działalności instytutów naukowo-badawczych oraz już istniejących licznych podmiotów z wyżej wymienionych sektorów.

Widoczny jest również duży potencjał do rozwoju branż zidentyfikowanych w Regionalnej Strategii Innowacji jako inteligentne specjalizacje regionu, do których zaliczają się **biogospodarka, medycyna i zdrowie, energetyka niskoemisyjna, informatyka i automatyka**.

Obecne w regionie tradycje współpracy sprawiają, że w ramach inicjatyw klastrowych lub innej sformalizowanej współpracy zrzeszonych jest 9,3% przedsiębiorstw innowacyjnych. Na terenie województwa działa wiele klastrów, wśród których znajdują się również klastry zrzeszające innowacyjnych przedsiębiorców z branż kluczowych dla województwa, zajmujących się m.in. produkcją ekologicznej żywności, odnawialnymi źródłami energii, ICT czy też bioenergią.

USŁUGI DLA BIZNESU

W regionie działalność prowadzi ponad 26 000 firm świadczących usługi dla biznesu. Największa ich koncentracja występuje w Lublinie, Chełmie, Zamościu, Białej Podlaskiej oraz w powiecie świdnickim.

Profesjonalną obsługę inwestorów zainteresowanych lokalizacją inwestycji na terenie województwa lubelskiego zapewnia szereg powołanych w tym celu instytucji. Do najważniejszych z nich zaliczają się zlokalizowane w Lublinie jednostki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego: **Centrum Obsługi Inwestora** oraz **Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów**. Ważnym przykładem działań zorientowanych na promocję firm i produktów z regionu jest między innymi projekt Urzędu Marszałkowskiego „**Marka Lubelskie**”, będący przykładem zintegrowanych działań województwa w zakresie marketingu gospodarczego. Jednym z elementów tej inicjatywy jest stworzenie unikalnego znaku towarowego „Lubelskie”, którym mogą się posługiwać najbardziej konkurencyjne i innowacyjne przedsiębiorstwa w regionie. Oprócz działań na poziomie wojewódzkim wsparcie dla inwestorów na poziomie szeroko rozumianej obsługi inwestycyjnej oferują również urzędy miast i gmin regionu.

19

uczelnii wyższych

105

aktywnych jednostek
naukowo-badawczych

7400

osób zatrudnionych
w sektorze B+R

402 mln zł

Wydatki na B+R

BRANŻE PRIORYTETOWE

IT

motoryzacyjna

BPO

przemysł maszynowy

lotnicza

przemysł spożywczy

B+R, INNOWACJE

Region stawia na wzrost innowacyjności i wzmocnienie działalności badawczo-rozwojowej oraz współpracy w ramach klastrów. Liczba przedsiębiorstw innowacyjnych oraz nakłady na działalność innowacyjną rok rocznie zwiększają się, czemu sprzyjają rozwój instytucji otoczenia biznesu i aktywnie działające jednostki naukowo-badawcze (na terenie województwa funkcjonuje 105 jednostek naukowo-badawczych). W 2013 r. w województwie lubelskim prawie 7400 osób było zatrudnionych w sektorze B+R. Podkreślić należy również innowacyjny charakter wielu inwestycji w województwie lubelskim – nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych i usługowych wynosiły 532,576 mln zł.

Istotnym elementem wzmacniającym potencjał naukowo-badawczy Lubelszczyzny jest działalność parków naukowo-technologicznych. W województwie lubelskim zlokalizowanych jest również wiele ośrodków naukowych, wśród których wiodącą rolę odgrywają: **Polska Akademia Nauk – Oddział w Lublinie, Instytut Agrofizyki PAN, Centrum Biotechnologii UMCS, Centrum Innowacji i Zaawansowanych Technologii Politechniki Lubelskiej, Instytut Nowych Syntezy Chemicznych w Puławach, Instytut Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach czy Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach.**

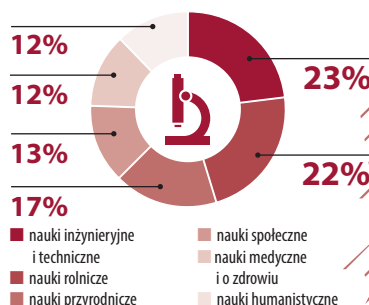
KAPITAŁ ZAGRANICZNY

Obecność kapitału zagranicznego w województwie lubelskim umacnia się – z roku na rok coraz więcej inwestorów decyduje się na realizację inwestycji w regionie. Najwięcej podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego realizuje inwestycje w handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów samochodowych oraz w ramach przetwórstwa przemysłowego. W regionie obecnie zdecydowanie dominuje kapitał holenderski, jednak największe inwestycje zrealizowane w ostatnich latach oparte są na kapitale niemieckim i francuskim. W 2014 r. Lublin znalazł się w pierwszej dziesiątce miast Europy Wschodniej w kategorii strategia pozyskiwania inwestorów zagranicznych¹.

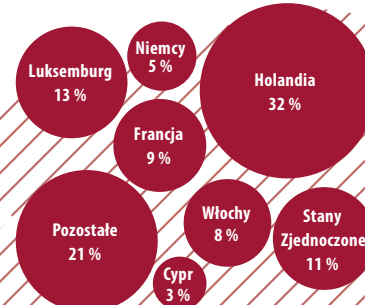
Do tej pory w województwie lubelskim zdecydowały się zainwestować między innymi firmy takie jak: Genpact, Proama, Orange Polska, Aliplast Sp. z o.o., Baxter Healthcare Corporation, British Vita, Daewon Kang Up Co. Ltd, Hüttenes-Albertus Chemische Werke GmbH, Caterpillar, Ball Packaging Europe i wiele innych.

¹ European Cities and Regions of the Future 2014/15, fDi Intelligence, 2014.

NAKŁADY WEWNĘTRZNE NA B+R W PODZIAŁ NA GRUPY SEKCJI PKD 2007

STRUKTURA KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO WEDŁUG KRAJÓW POCHODZENIA W WOJEWÓDZTWIE

Źródło: BDL, GUS, dane z 2013 r.

TERENY INWESTYCYJNE

SPECJALNE STREFY EKONOMICZNE

Na terenie województwa lubelskiego funkcjonują trzy Specjalne Strefy Ekonomiczne:

- SSE „Starachowice”,
- SSE Euro-Park Mielec,
- SSE Tarnobrzeg Europark WISŁOSAN.

W przypadku realizacji inwestycji na terenie strefy przedsiębiorcom przysługuje zwolnienie z podatku dochodowego z tytułu poniesionych wydatków inwestycyjnych lub dwuletnich kosztów pracy nowo zatrudnionych pracowników. Wysokość zwolnienia z podatku dochodowego uzależniona jest od wielkości firmy i wynosi od 50 do 70%. Jest to najwyższy poziom wsparcia w Polsce (obowiązujący w czterech województwach Polski Wschodniej).

Minimalna wysokość wydatków inwestycyjnych wynosi 100 000 Euro. Dodatkowo aby skorzystać z pomocy należy prowadzić działalność gospodarczą lub utrzymać stworzone miejsca pracy przez co najmniej 3 lata (dotyczy to MSP) lub 5 lat (duże przedsiębiorstwa).

Przy rozpatrywaniu wniosków o udzielenie pozwolenia na działalność w strefie ekonomicznej urzędy zwracają największą uwagę na:

- ilość tworzonych miejsc pracy (minimalna wielkość określana na podstawie stopy bezrobocia w danym regionie)
- wysokość nakładów wniesionych do SSE oraz wkład w uprzemysłowienie regionu, w innowacyjność reprezentowanego sektora gospodarki (największą szansę na zezwolenie mają przedsiębiorstwa działające w sektorach priorytetowych).

PODSTREFY SPECJALNYCH STREF EKONOMICZNYCH

W województwie lubelskim znajduje się 14 podstref specjalnych stref ekonomicznych (PSSE) – 7 w ramach SSE Tarnobrzeg Europark WISŁOSAN, 6 w ramach SSE Euro-Park Mielec oraz jedna w ramach SSE „Starachowice”. Strefy dynamicznie rozwijają się, wciąż poszerzają swoje tereny i przyjmują nowych inwestorów.

PARKI NAUKOWO TECHNOLOGICZNE

W tworzeniu warunków niezbędnych do powstawania innowacji niezwykle ważną rolę odgrywają działające w województwie lubelskim Parki Naukowo-Technologiczne – Lubelski Park Naukowo-Technologiczny, Puławski Park Naukowo-Technologiczny oraz Południowo-Wschodni Park Naukowo-Technologiczny w Zamościu. Instytucje te stanowią platformę współpracy świata nauki i biznesu, na ich terenie działają również Inkubatory Przedsiębiorczości.

PARKI PRZEMYSŁOWE

Na terenie województwa lubelskiego funkcjonują dwa Parki Przemysłowe – Regionalny Park Przemysłowy w Świdniku oraz Puławski Park Przemysłowy. Są to miejsca skupiające inwestorów, w których mogą oni liczyć na ulgi podatkowe oraz wsparcie techniczne i administracyjne.

PODSTREFY SPECJALNYCH STREF EKONOMICZNYCH W WOJEWODZTWIE LUBELSKIM

STARACHOWICKA SSE		Powierzchnia całkowita (ha) / Powierzchnia wolna (ha)
1	Puławy	106,71 / 31
TARNOBRZESKA SSE		
2	Łuków	40,49 / 35
3	Tomaszów Lubelski	10,56 / 10,56
4	Janów Lubelski	18,51 / 12
5	Kraśnik	23,48 / 19,5
6	Horodło	5,30 / 5,30
7	Ryki	4,46 / 4,46
8	Radom (Poniatowa)	7,7 / 5,7
MIELECKA SSE		
9	Radzyń Podlaski	1,75 / brak
10	Rejowiec Fabryczny	27,1 / 27,1
11	Lubartów	19,78 / 3,5
12	Lublin	118,08 / 3,5
13	Chełm	6,22 / 6,22
14	Zamość	43 / 40,85

ZACHĘTY INWESTYCYJNE

Zachęty oferowane przez SSE:

- pomoc publiczna w postaci ulg i zwolnień z podatków dochodowych,
- obecność niezbędnej dla przemysłu infrastruktury,
- dostępność atrakcyjnych gruntów inwestycyjnych,
- wsparcie administracyjne w kwestiach prawnych.

Ponadto zdecydowana większość gmin w województwie oferuje obniżki podatku od nieruchomości dla przedsiębiorstw zainteresowanych lokalizacją inwestycji na ich terenie. Atutem Lubelszczyzny są również niskie ceny gruntów – jedno z najniższych w kraju.

WYSOKOŚĆ ZWOLNIENIA Z PODATKU DOCHODOWEGO W SSE
UZALEŻNIONA JEST OD WIELKOŚCI FIRMY I WYNOŚI:

70 %

w przypadku mikro i małych przedsiębiorstw

60 %

w przypadku średnich przedsiębiorstw

50 %

w przypadku dużych przedsiębiorstw

NAJBARDZIEJ ATRAKCYJNE TERENY INWESTYCYJNE DLA BRANŻY LOGISTYCZNEJ I PRODUKCYJNEJ

12 PSSE LUBLIN

WOLNA POWIERZCHNIA: 3,5 ha (trwają rozmowy w sprawie rozszerzenia zasięgu o 80 ha)

BRANŻE O POTENCJALE DO ROZWOJU:

- branża logistyczna, przemysł motoryzacyjny, maszynowy, przetwórstwa rolno-spożywczego, biotechnologiczny, farmaceutyczny

KORZYŚCI LOKALIZACYJNE:

- ulgi z tytułu SSE dla Polski Wschodniej
- bliskość uczelni wyższych (w tym technicznych) – duża liczba wykwalifikowanej kadry pracowniczej

1 PSSE PUŁAWY

WOLNA POWIERZCHNIA: 31 ha

BRANŻE O POTENCJALE DO ROZWOJU:

- przemysł chemiczny, biotechnologiczny

KORZYŚCI LOKALIZACYJNE:

- ulgi z tytułu SSE dla Polski Wschodniej,
- sąsiedztwo Zakładów Azotowych Puławy,
- dostępność komunikacyjna
- sąsiedztwo Parku Naukowo-Technologicznego i Puławskiego Parku Przemysłowego

14 PSSE ZAMOŚĆ

WOLNA POWIERZCHNIA: 41 ha

BRANŻE O POTENCJALE DO ROZWOJU:

- przemysł przetwórstwa rolno-spożywczego, branża meblarska

KORZYŚCI LOKALIZACYJNE:

- ulgi z tytułu SSE dla Polski Wschodniej
- duża powierzchnia niezagospodarowanych, gotowych do inwestowania terenów

A BIALSKA STREFA AKTYWNOŚCI

GOSPODARCZEJ „PÓŁNOCNA”

WOLNA POWIERZCHNIA: 58 ha (w tym 21 ha uzbrojonych)

BRANŻE O POTENCJALE DO ROZWOJU:

- przemysł rolno-spożywczy, maszynowy, metalowy, drzewny i lekki, branża logistyczna

KORZYŚCI LOKALIZACYJNE:

- zwolnienia z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy i inwestycje,
- ok. 30 km do przejścia granicznego z Białorusią w Terespolu

2 PSSE ŁUKÓW

WOLNA POWIERZCHNIA: 35 ha

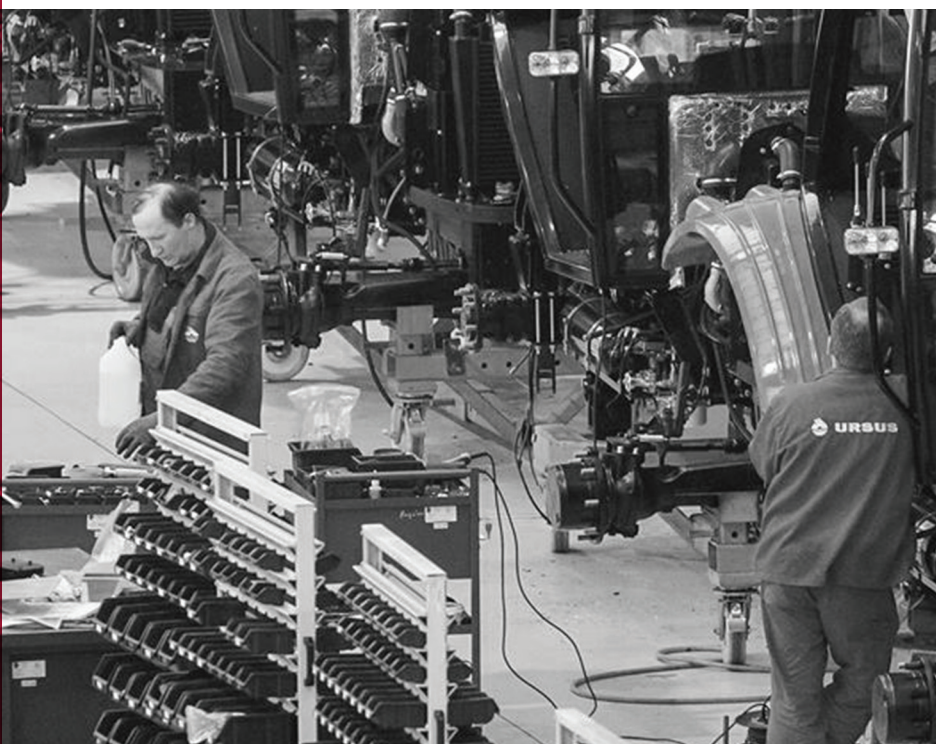
BRANŻE O POTENCJALE DO ROZWOJU:

- przemysł rolno-spożywczy, maszynowy, metalowy, drzewny i lekki, branża logistyczna

KORZYŚCI LOKALIZACYJNE:

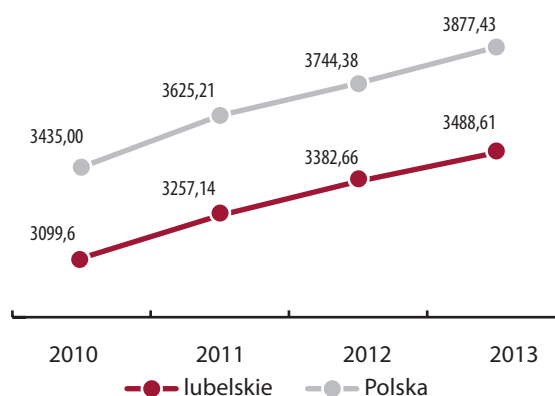
- ulgi z tytułu SSE dla Polski Wschodniej
- bliskość Warszawy

KAPITAŁ LUDZKI

W województwie lubelskim w 2013 roku pracowało 799,82 tys. osób, czyli ponad 37% populacji województwa. Rolnictwo stanowiło główne źródło dochodów dla ponad 38% pracującej ludności. Drugim co do wielkości sektorem był szeroko pojęty handel, a w dalszej kolejności transport, usługi gastronomiczne, hotelarskie oraz komunikacyjne. Bardzo ważnymi sektorami na Lubelszczyźnie były także przemysł i budownictwo, w których zatrudnionych było ponad 17% osób pracujących.

**DYNAMIKA ZMIAN PRZECIĘTNEGO MIESIĘCZNEGO WYNAGRODZENIA
BRUTTO W POLSCE I WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM**

NAJWAŻNIEJSZE UCZELNIE WYŻSZE

Politechnika
Lubelska

Uniwersytet
Marii Curie-Skłodowskiej

Katolicki Uniwersytet
Lubelski

Wyższa Szkoła Oficerska
Sił powietrznych
w Dęblinie

Uniwersytet
Przyrodniczy w Lublinie

Wyższa Szkoła Ekonomii
i Innowacji w Lublinie

Uniwersytet Medyczny
w Lublinie

Wyższa Szkoła
Przedsiębiorczości
i Administracji w Lublinie

Państwowa Wyższa
Szkoła Zawodowa
w Chełmie

SZKOLNICTWO WYŻSZE

Województwo lubelskie może się pochwalić jedną z najwyższych liczb studentów w Polsce – jest to prawie 85,9 tys. osób. Region oferuje możliwość zdobywania wiedzy akademickiej w 19 szkołach wyższych o różnych profilach. Prawie 47% ludności województwa w wieku między 19 a 24 rokiem życia to studenci. W roku 2013 bezwzględna liczba absolwentów w województwie lubelskim wyniosła 27,3 tys. osób.

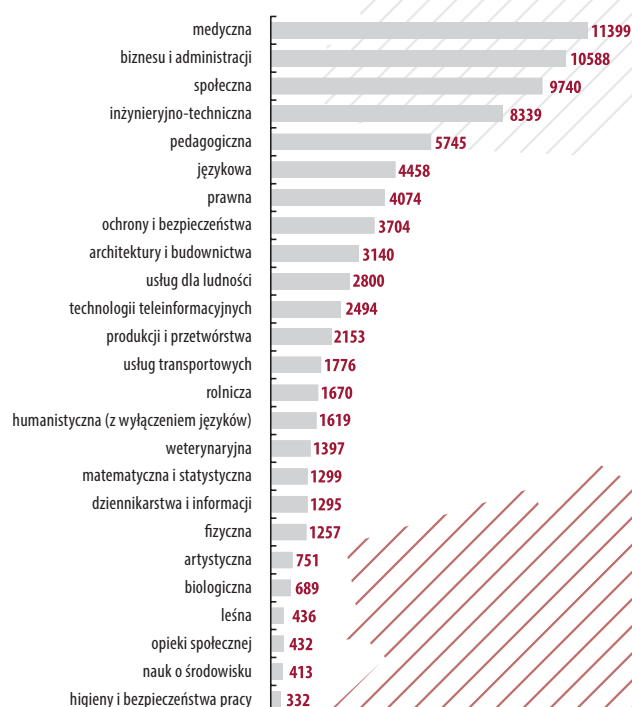
W województwie lubelskim kształcą się także wielu doktorantów. Pod tym względem województwo lubelskie zajmuje czwarte miejsce w Polsce (14,8 doktorantów na 10 tys. ludności). Z roku na rok rośnie również udział studentów zagranicznych wśród ogółu studentów – obecnie region z wartością 4,7% jest na pierwszym miejscu wśród wszystkich województw Polski.

Uczelnie lubelskie prowadzą współpracę z przedsiębiorcami, prowadzącymi działalność gospodarczą w regionie. Często współpraca ta odbywa się za pośrednictwem parków naukowo-technologicznych i instytucji otoczenia biznesu. Instytuty naukowe również coraz częściej włączają się w sieć współpracy z biznesem tym samym umożliwiając transfer technologii.

LICZBA STUDENTÓW I ABSOLWENTÓW UCZELNI WYŻSZYCH W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM W 2013 R.

LICZBA STUDENTÓW WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA NA UCZELNIACH WYŻSZYCH W 2014 R.

Źródło: BDL GUS, dane z 2014 r.

SEKTORY IT/BPO/SSC

150 000 m²

nowoczesnej
powierzchni biurowej
w Lublinie

2642

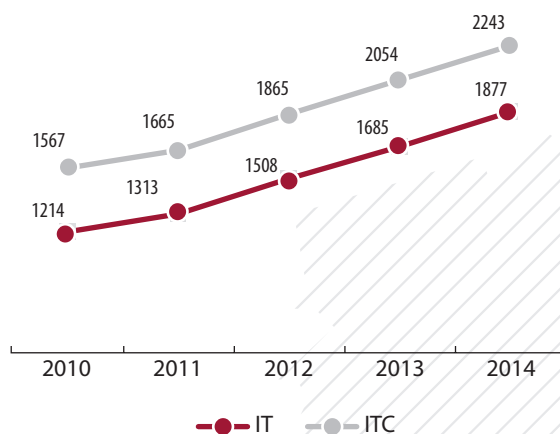
studentów informatyki

2 UPCOMING BPO/
SSC locations. Rising
stars 2013, Poland,
Colliers International,
2013.

Obecność w regionie wielu młodych, wykwalifikowanych osób stwarza znakomity potencjał do rozwoju usług IT (Information Technology), BPO (Business Process Outsourcing) i SSC (Shared Services Center). Największe możliwości rozwoju w ramach tych branż oferuje Lublin, który pełni rolę silnego ośrodka akademickiego, skutecznie przyciąga studentów zagranicznych, zapewnia obecność wykwalifikowanych pracowników, charakteryzuje się wysoką podażą powierzchni biurowych i niskimi cenami wynajmu, gwarantuje bliskość portu lotniczego i połączenia ze stolicami europejskimi. W Lublinie zlokalizowani są liderzy usług outsourcingowych, zajmujący się przede wszystkim kompleksową obsługą klientów polskich i zagranicznych, wspomaganiem procesów finansowo-księgowych oraz dostarczaniem oprogramowania. Miasto Lublin w 2013 r. zostało uznane za jedną z najlepiej zapowiadających się lokalizacji dla sektora BPO/SSC w Polsce, w szczególności ze względu na wysokie kwalifikacje pracowników i dostępność powierzchni biurowych². Wskazać należy również na wzrastający potencjał miasta Puławy do przyciągania inwestorów w ramach tych sektorów.

W województwie lubelskim działają dwa klastry zrzeszające firmy z sektorów IT/BPO/SSC. Pierwszym z nich jest Lubelski Klaster Teleinformatyczny, który tworzą osoby fizyczne oraz przedsiębiorstwa zainteresowane wymianą wiedzy i doświadczeń, rozwojem innowacyjności oraz promocją swoich produktów i usług. Drugi to Wschodni Klaster Informatycznych i Telekomunikacyjnych Technologii tworzony przez około 100 instytucji, w tym małe i średnie przedsiębiorstwa oraz uczelnie wyższe.

WZROST LICZBY PRZEDSIĘBIORSTW Z BRANŻY IT/ICT W LATACH 2010-2014

Źródło: BDL GUS

